

ZAGREB

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Odsjek za povijest umjetnosti

Kandidat:

Vjekoslav Jukić

Filozofski fakultet u Rijeci

Odsjek za povijest umjetnosti

Znanstveni novak – asistent

Mentori: prof. dr. sc. Vladimir Goss

i prof. dr. sc. Miljenko Jurković

Naslov magistarskog rada:

SREDNJOVJEKOVNA UMJETNIČKA
TOPOGRAFIJA ISTOČNOHRVATSKE
RAVNICE (OD 11. DO POČETKA 14. STOLJEĆA)

Povjerenstvo za obranu rada:

1. dr. sc. Željko Tomičić,

znanstveni savjetnik,

2. dr. sc. Vladimir P. Goss, red. prof.

3. dr. sc. Miljenko Jurković, red. prof.

Datum obrane rada: 13. listopada 2009.

SAŽETAK

Područje istočnohrvatske ravnice je u srednjem vijeku bilo dijelom Pečujske biskupije, pa su u radu obrađena njezina četiri arhidakonata: Osuvački, Vukovski, Požeški i Moravički (dva u potpunosti, a dva samo djelomično). S obzirom na stanje na terenu, ostaci srednjovjekovnih spomenika traženi su na osnovi postojećih dokumenata, povijesnih podataka, objavljene literature i terenskim istraživanjima potpomognutim konzultiranjem, lokalnih stručnjaka, topografskih karata i Google Eartha. Takvom metodom uspostavljene su određene konstante unutar kulturnog pejzaža istočnohrvatske ravnice, koje su broj poznatih spomenika povećale i stvorile mrežu od devedesetak potencijalnih mjesta te preko stotinu potencijalnih crkvenih i svjetovnih srednjovjekovnih građevina na području istočnohrvatske ravnice.

Nakon uvodnog dijela rada, koji detaljno objašnjava postupak i metodu istraživanja, slijedi razvr-

tavanje spomenika po pojedinim skupinama. U prvu skupinu uvrštene su sakralne građevine koje se dijele na katedrale (Đakovo), samostane, župne crkve te dvorske kapele i zadužbinske crkve. Župne crkve (kojih ima najviše) dalje se dijele na mjesta s očuvanim spomenicima ili istraženim ostacima, mjesta s materijalnim tragovima arhitekture, mjesta koja su mogući položaji i mjesta s naslućenim srednjovjekovnim spomenicima. Svjetovna arhitektura obuhvaća slobodne kraljevske gradove (Vukovar) i utvrde (njih dvadesetak).

Nabrojane (istražene) građevine omogućile su i stanovite stilske analize koje su također pokazale određena pravila u formiranju kulturnog pejzaža, ali i u načinu te obliku gradnje pojedinih vrsta građevina (npr. kružne utvrde). Analize pojedinih građevina i umjetničkih elemenata napravljene su u trećem dijelu rada, čime su stvoreni potencijali za daljnja istraživanja bez kojih se problemska tema o srednjovjekovnoj umjetnosti istočnohrvatske ravnice ne može do kraja završiti. x